

Met de beste wensen ...

Het is half november, als ik dit schrijf. Het gaat goed met de Bomenstichting, maar het kan nog beter. Ideeën en enthousiasme genoeg bij de medewerkers, de kontaktpersonen, bestuur en adviseurs. Maar tijd en geld blijven de beperkende factoren. We hopen op betere tijden en blijven vechten voor onszelf om de bomen. Want bomen zijn (nog steeds) geen luxe. De bomen zijn het 'kapitaal' of het 'skelet' van het stedelijk groen. Ze zijn blijvend en moeten ook voor onze nakomelingen de wereld leefbaar houden en 'versieren'. Veel, maar niet alle, politici en beheerders zien dat in en laten de bomen zo weinig mogelijk lijden onder de bezuinigingen.

De Bomenstichting pleitte al jaren voor meer overleg betreffende beplantingen in de ontwerpfase om zodoende kostbare fouten te voorkomen. Nu komt dat overleg op gang, vooral doordat de economische recessie ons met de neus op de feiten en fouten drukt, ons inventief maakt en efficiënt. Natuurlijk is het niet allemaal rozegeur en maneschijn. Er is paniek over de beuk, die een slecht jaar achter de rug heeft, maar daar naar onze mening niet massaal aan zal sterven. De iepenziekte

eist nog steeds slachtoffers, maar wel langzaam minder als gevolg van de niet aflatende zorg van Plantenziektenkundige Dienst en Staatsbosbeheer.

Bacterievuur wordt met hulp van overheidsmaatregelen teruggedrongen, helaas wel ten koste van meidoorn en cotoneaster in de 'concentratiegebieden' (gebieden, waar fruit- en boomteelt rigoureuze tegen bacterievuur worden beschermd door alle eventuele waardplanten te verwijderen). De 'zure regen' heeft alle aandacht en verwacht mag worden, dat er langzaam tegenmaatregelen op gang zullen komen.

Kortom, er valt nog genoeg te strijden, maar gelukkig vechten we niet tegen de bierkaai en dat houdt bij de Bomenstichting de moed erin. Moge ook 1984 een goed jaar zijn voor de bomen en voor alle mensen die zich positief met bomen bezig houden.

Namens allen,
M. ten Cate-van Elstrand
voorzitter

Januari 1984
no. 1

Een uitgave van de
bomenstichting
Donkerstraat 17
3511 KB Utrecht
Tel. (030) 33 13 28

Redactie:
A.M. van den Brink-
Nengerman
M. ten Cate-van Elstrand
F.R. Moens
J. van den Brink
F.R.A. Sandbergen
G.M. Otter

U kunt de Bomenstichting steunen door donateur te worden.
De minimum-donatie bedraagt f 30,— per jaar.
Het postgironummer is 2108755

Lindelaan zonder lindebomen?

Voor de Lindelaan in Nieuw-Loosdrecht bestonden verregaande plannen om de 66 lindes van deze laan te rooien.

Een bewoonster van de laan was het met deze plannen in het geheel niet eens. Na eerst bij de gemeentewerken navraag te hebben gedaan naar de redenen waarom de bomen moesten verdwijnen, heeft zij actie ondernomen om te trachten ze te behouden. De Bomenstichting werd ingeschakeld en een kontaktpersoon is de situatie ter plaatse gaan bekijken. De argumenten om de bomen te verwijderen waren ondermeer: ze geven overlast aan wandelaars omdat wortels de trottoirtegels omhoog drukken; men ondervindt hinder van de kleverige afscheiding van luizen op de eronder geparkeerde auto's en de bomen geven te veel schaduw. De klacht van gemeentewerken was bovendien dat de bomen 'lastig' zijn bij renovatiewerkzaamheden die aan het riool uitgevoerd gaan worden.

Uit de rapportage van de deskundige van de Bomenstichting bleek dat de belangrijkste problemen verholpen konden worden. Voor de Bomenstichting was dit aanleiding om bezwaar aan te tekenen tegen de voorgenomen plannen bij het college van burgemeester en wethouders van Nieuw-Loosdrecht. In de brief wordt gepleit voor het behoud van deze, voor de laan, zo karakteristieke bomen, tevens werden mogelijke oplossingen gegeven voor de problemen.

In de raadsvergadering van 24 november j.l. zijn de plannen van de gemeentewerken en de brief van de Bomenstichting besproken. Uiteindelijk was de raad unaniem van mening dat de bomen

gespaard moesten worden en dat nader onderzoek moet worden gedaan om de hinder in de toekomst zo veel mogelijk te beperken. De Lindelaan heeft zijn lindes behouden.

Lindelaan
Nieuw-Loosdrecht

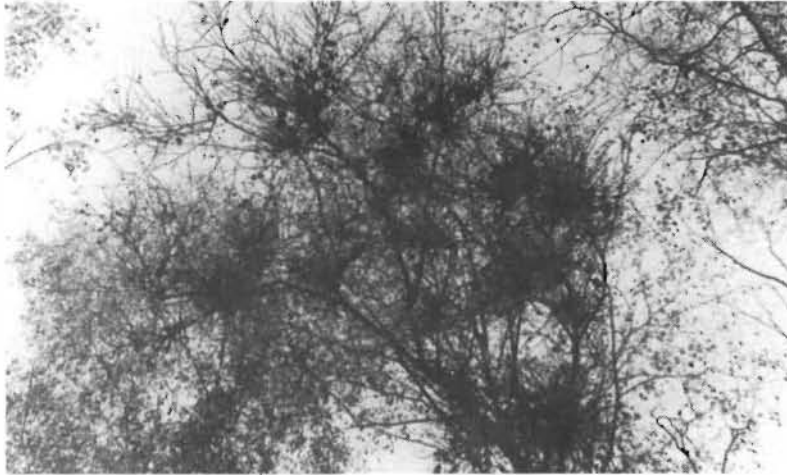
Veel voorkomende ziekten en plagen bij bomen (17)

De heksebezemziekte

Heksebezems zijn dichte bossen van twijgen op de stam en takken van een boom.

Ze ontstaan als gevolg van aantasting door parasitaire micro-organismen zoals schimmels, virussen en microplasma's. (Bij naaldbomen ontstaan heksebezemachtige vergroeiingen ook nog wel eens als gevolg van een aantasting door bepaalde knopvretende insecten)

Heksebezems
in een berk

Heksebezems kan men aantreffen op ondermeer beuk, berk, haagbeuk, populier en den, spar en zilverspar. Het meest frequent ziet men ze bij de berk, meestal op de takken. De heksebezem op

de berk wordt veroorzaakt door de schimmel *Taphrina betulina*.

De schimmel scheidt bepaalde stoffen af die de groeiregulatie van de boom in de war sturen, waardoor ter plaatse van de infectie de nieuw gevormde en talrijke slapende knoppen gaan uitlopen. Daardoor ontstaat de voor de ziekte kenmerkende heksebezem.

Veel van de uitgelopen twijgen sterven binnen een jaar, maar omdat de ziekte permanent aanwezig blijft - hij overwintert als mycelium in de knoppen van de boom-, ontwikkelen de heksebezems zich steeds verder en kunnen zij vele jaren oud worden.

In het begin van de zomer worden op de onderzijde van de bladeren van de heksebezems vruchtlichamen (asci) gevormd, die zichtbaar zijn als ronde, gele, 2-5 mm grote, poederachtige vlekken.

De sporen hieruit worden door de wind verspreid, waardoor de ziekte zich verder in de boom of op naburige bomen kan uitbreiden.

Hoewel een tak waarop een heksebezem zich ontwikkelt, als gevolg hiervan wel eens kan afsterven, is de schade aan de boom doorgaans van weinig betekenis. Men zou het kunnen beschouwen als een 'schoonheidsfoutje' (hoewel sommige mensen het juist wel mooi en karakteristiek vinden).

De ziekte wordt in de praktijk dan ook niet bestreden.

Diaserie 'Boom in beeld'

Nummer 3: De populier en de den

Het Landelijk Comité Nationale Boomfeestdag, het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie en de Bomenstichting brengen na 1 februari 1984 de derde diaserie in de reeks 'Boom in beeld' uit. Deze serie gaat over de populier en de den. Met behulp van 24 dia's wordt het voorkomen en gebruik van beide bomen voor de mens in heden en verleden behandeld. Daarnaast wordt ook de boomvorm, stam, blad, zaad en verspreiding besproken.

Bij de serie hoort een geluidscassette, ingespro-

ken door Bert Garthoff, een tekstboekje en een lesbrief. De duur van de serie is 20 minuten.

De diaserie is tot 1 februari te bestellen bij het secretariaat van het Landelijk Comité Nationale Boomfeestdag, Postbus 20020, 3502 LA Utrecht; telefoon 030-852727. De serie kost tot bovengenoemde datum f 27,50. Daarna is de serie verkrijgbaar bij de Bomenstichting en kost dan f 30,—.

Boom in beeld no. 3 en de twee voorgaande series no.1 en no. 2, respectievelijk 'De berk en de eik' en 'De beuk en de spar' kunt u bestellen door f 30,— per serie over te maken op postgiro 2108755 t.n.v. Bomenstichting, Utrecht.

Boekbespreking

Unsere Baumveteranen

Alle boeken over mooie bomen lijken een beetje op elkaar, maar juist daarom krijgt een liefhebber daar nooit genoeg van. Dit is echt een boek om te bezitten. 'Unsere Baumveteranen' toont en beschrijft de geschiedenis en de toestand van zeventig over de Bondsrepubliek verspreid staande oude en oeroude bomen. Daarbij zijn er verscheidene die alle bomen in ons land overtreffen, in omvang en in leeftijd.

Een aantal van deze zeventig verkeert door de in de tekst opgesomde mishandelingen in een hopeloze staat of heeft het leven gelaten, en kan alleen nog dienen als een indrukwekkende aanklacht tegen menselijke kortzichtigheid. Gelukkig is er nog een groot deel waar niets aan mankeert, of die van groot levensgevaar gered zijn en nu door een uitvoerig beschreven goede verzorging kans maken om nog lang vreugde te schenken aan allen die hen zien. Zo geeft dit boek over de lotgevallen van

ieder exemplaar een pakkend verhaal, steeds vergezeld van één of meer prachtige kleurenfoto's en vaak met kleinere (soms zwart-wit), afbeeldingen van details of van een ander waarnemingspunt. Situatiekaartjes maken het voor wie in de buurt mocht komen, gemakkelijk de standplaatsen op te zoeken.

Uit het geheel spreekt een voorzichtig optimisme over de toekomst van mooie oude bomen door de duidelijk toegenomen belangstelling van overheid en burgerij en het verbeterde inzicht in de techniek van onderhoud en herstel. Het boek begint met een beschouwing over de betekenis van bomen en bossen voor het leven in het algemeen - een onderwerp waarin de schrijver bijzonder deskundig is - gevolgd door een beschrijving van de inheemse boomsoorten. Het eindigt met een hoofdstuk over de jonge wetenschap van de boomverzorging, waarin goed doordachte en effectieve technieken vergeleken worden met de bijkans onvoorstelbare blunders uit het verleden. Of worden die soms nog begaan?

Waardevolle bomen (2)

De 'baken'populier van Heerewaarden.

Aan de zomerdijk langs de rivier de Waal tussen Heerewaarden en Dreumel staat een oude populier van ± 100 jaar.

Deze populier, waarvan de voet bij extreem hoge waterstand van de rivier onder water komt te staan, heeft volgens verhalen van de plaatselijke bevolking dienst gedaan als kering van kruierend ijs in hele strenge winters. Daarnaast is hij door zijn hoogte, ± 22 meter, een herkenningspunt, ('baken') voor de schippers.

De Bomenstichting werd opmerkelijk gemaakt op het bestaan van deze boom i.v.m. schade aan de stam, veroorzaakt door blikseminslag, op de foto te zien als een wit lint dat om de stam gedraaid is, bovendien brak daarbij een grote tak af, waardoor een vrij grote wond is ontstaan. Eén van onze contactpersonen heeft de situatie ter plekke bekeken. Wanneer de wonden, ontstaan door de blikseminslag worden verzorgd, en daarnaast de kroon enigszins wordt uitgelicht en ontdaan van dood hout en de stamvoet wordt beschermd tegen vee (vreetschade en bodemverdichting) kan de populier tegen een voortijdige ondergang worden behoed.

Populieren van dit formaat op zo'n bijzondere standplaats vinden we niet veel in ons land.

Wij hopen dan ook dat de gemeente Heerewaarden, op wiens grondgebied de boom zich bevindt, samen met de eigenaar van de boom, Rijkswaterstaat, mogelijkheden vindt om de boom te

laten verzorgen en te behouden. Wanneer er zich activiteiten in die richting voordoen zullen wij u daarvan op de hoogte brengen.

'Baken' populier bij Heerewaarden langs de Waal

Geheel tot Uw dienst.

BANK MEES & HOPE NV

Utrecht, Janskerkhof 15; (030) 31 78 24.

Voorts te: Alblasterdam, Amsterdam, Arnhem, Delft, Dordrecht, Eindhoven, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Haren, Heerlen, 's-Hertogenbosch, Rotterdam, Schiedam, Usquert, Vlaardingen, Zaltbommel en Zeist.

Agenda

9 t/m 12 januari

V.T.B. '84

Plaats: RAI Amsterdam

In januari vindt voor de tweede maal de Internationale Vakbeurs voor de Tuinbranche plaats in de RAI in Amsterdam.

Het beursprogramma van de V.T.B. omvat: alles wat betrekking heeft op het aanleggen, onderhouden en verfraaien van de particuliere tuin; tuinarchitectuur; recreatieve voorzieningen en voorlichting.

Daarnaast alles voor het balkon en de kamerplanten hobby, inclusief bloembinderij-artikelen.

De Bomenstichting is aanwezig in de Hollandhal van de RAI en bezet stand no. H 186

De V.T.B. is dagelijks geopend van 10-17 uur; op woensdag echter van 10-19 uur.

De entreprijs bedraagt f 15,— p.p.

19 mei

Donateursdag Bomenstichting

Plaats: Den Haag

Op uitnodiging van de gemeentelijke plantsoendienst bezoeken wij park Clingendael in Den Haag, en zullen in de stad enkele activiteiten t.a.v. de boomverzorging worden bekeken.

Het programma en aanmeldingsformulier voor deze dag ontvangt u bij het volgende Bomennieuws no. 2.

20 oktober

Donateursdag Bomenstichting

Plaats: Wageningen

De najaarsexcursie vindt plaats in het arboretum van de Landbouwhogeschool te Wageningen.

Vragen

U kunt uw vragen over bomen schriftelijk stellen aan:

Bomenstichting

Red. Bomennieuws / rubriek 'Vragen'

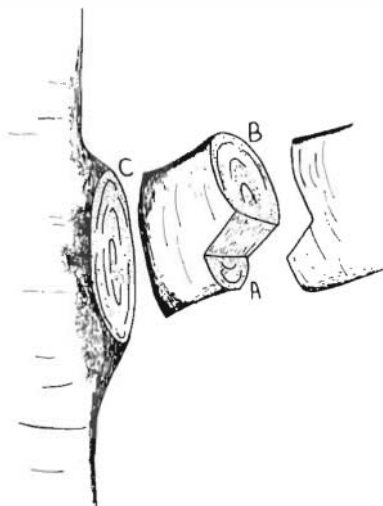
Donkerstraat 17

3511 KB Utrecht

Vermeldt u duidelijk uw naam en adres, dan kunnen wij u zonodig rechtstreeks schrijven.

Ik wil een dikke tak van mijn paardekastanje zagen, wanneer en hoe moet ik dat doen?

Moet het echt? Doet u het dan niet in het vroege voorjaar (van januari t/m april) in verband met het gevaar voor (dood)bloeden, gebruikt u een wondafdekmiddel en ga te werk volgens onderstaande tekeningetjes (zaagsnede a, b en c in die volgorde) Laat geen takstomp zitten, maar zaag ook niet in de stam!

Hoeveel ophoging verdraagt een boom?

Het zou fijn zijn, als daar één antwoord op te geven was, zo van: een boom verdraagt een ophoging van 15 cm. grond op de wortels en niets meer.

Zo is het natuurlijk niet; dat hangt af van de boomsoort, van zijn groeiomstandigheden en van de aard van de opgebrachte grond. Zo verdragen beuk en esdoorn heel weinig; voor de wortels van deze bomen is de verstoring van lucht- en vocht-huishouding veroorzaakt door ophoging al gauw te groot. Er treedt dan wortelsterfte op en de kroon gaat kwijnen. Populier en wilg kunnen het meeste hebben, gevolgd door els, linde en iep.

Groeiomstandigheden hebben invloed, doordat ze de konditie van de boom bepalen (en dus het herstellingsvermogen) en doordat ze de ontwikkeling van het wortelstelsel mede beïnvloeden.

Bijvoorbeeld: een boom in een klinkerstraatje heeft zijn wortels vooral tussen en vlak onder de klinkers waar nog wat lucht, vocht en voedsel te halen is. Ophoging betekent hier zeker een grote verstoring, veel meer dan wanneer de boom diep geworteld zou hebben.

De aard van de opgebrachte grond kan variëren van luchtige bladaarde tot vette klei, van 'levend' tot 'dood' zand, van goed verteerde, rulle kompost tot verse kille bagger uit sloten. Hoe luchtiger, levendiger en beter verteerd het materiaal is, hoe meer een boom ervan verdraagt.

Tot slot nog enkele voorzichtige ervaringscijfers: Een beuk verdraagt wel een ophoging met 20 cm. bladaarde (als deze niet verdicht wordt), maar geen 10 cm. klei of 5 cm. onverteerde bagger. Een populier verdraagt zeker meer dan 100 cm. bladaarde, waarschijnlijk zelfs 100 cm. zand (levend of dood) en ook wel 50 cm. klei.

Advertenties

In het Bomennieuws bestaat sinds kort de mogelijkheid op beperkte schaal te adverteren.

Indien u belangstelling heeft voor het plaatsen van een advertentie kunt u contact opnemen met het secretariaat van de Bomenstichting, Donkerstraat 17, 3511 KB Utrecht, tel.: 030-331328.